

Cap sur l'école inclusive
en Europe

Pedagogiczna karta pracy

„Interwencje przy zespole nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi (ADHD)

Część modułu/ E”

Kontakt: Luis Neves

Organizacja partnerska: Associação de Solidariedade Social dom Algarve OMNES PRO UNO

Cele

- Zasygnalizowanie potencjalnej obecności ADHD u dzieci w wieku szkolnym
- Wypracowanie strategii metodologicznych, które przyczynią się do sukcesów w nauczaniu dzieci z ADHD
- Interakcja z rodzinami

Zasady oraz podstawy teoretyczne

ADHD jest często występującym zaburzeniem. Wraz ze zwiększającą się liczbą diagnoz, neurologia i neurobiologia poświęcają mu coraz więcej uwagi. Wczesna i trafna ocena sytuacji wskazujących na występowanie zaburzenia w połączeniu z kompleksową interwencją są kluczowe dla skutecznych działań w długim terminie.

„Nauczyciele powinni motywować nadpobudliwych uczniów, by byli zorganizowani, mimo że sprawia im to trudności” (Parker, 2013, s. 55). Nauczyciel może, a wręcz powinien odgrywać bardzo istotną rolę w prowadzeniu uczniów mających problem z organizacją. Może na przykład sprawdzać, czy ich przybory i

stanowisko pracy są uporządkowane. W ten sposób nauczyciel regularnie kontroluje, jak wyglądają ławki uczniów, motywując ich do utrzymywania na nich porządku. Gdy rozpoczyna się ćwiczenie poparte pozytywnym wzmocnieniem, motywacja ucznia wzrasta, dzięki czemu dłużej pozostanie w skupieniu, porządkując zarówno swoją pracę, jak i przybory. Rodziny powinny ściśle współpracować z nauczycielami w ćwiczeniu umiejętności organizacyjnych swoich dzieci, gdy spędzają z nimi czas. Sprawi to, że kwestia utrzymywania porządku będzie obecna w życiu uczniów na co dzień. Nadpobudliwi uczniowie często mają trudności w wyznaczeniu sobie celu i realizowaniu zadań, zwłaszcza tych długoterminowych. Tacy uczniowie potrzebują pomocy swoich nauczycieli i rodzin w wyznaczaniu realistycznych celów. Podział projektu na mniejsze zadania z ustalonym terminem zakończenia każdego z nich ułatwi osiągnięcie mniejszych celów na każdym z etapów. Zapewniony powinien być ciągły dialog między rodziną i pedagogiem, by sukcesy ucznia mogły być należycie analizowane. Jeśli występują postępy, uczeń powinien być chwalony i motywowany poprzez pozytywne wzmacnianie.

Nadpobudliwi uczniowie wykazują problemy ze skupieniem uwagi i szybko tracą zainteresowanie pracą, którą powinni wykonać. W związku z tym nauczyciele muszą podjąć dodatkowy wysiłek i stosować bardziej atrakcyjne strategie metodologiczne, by wzbudzić zainteresowanie ucznia. Według Parkera (2013), nauczyciele, nim przystąpią do lekcji, powinni spróbować nawiązać kontakt wzrokowy z uczniami nadpobudliwymi, np. poprzez wywołanie ich po imieniu i zachęcenie do aktywnego udziału w lekcji. Nauczyciele powinni również dostosować tryb pracy do potrzeb uczniów nadpobudliwych, skracając zadania, wydłużając czas na ich wykonanie, a jeśli to konieczne – wydłużając przerwy między okresami wytężonej pracy lub motywując uczniów do dalszej pracy.

Grupa docelowa

Uczniowie w wieku od przedszkolnego do szkolnego (szkoły podstawowe i ponadpodstawowe).

Materiały/narzędzia:

Oto niektóre z narzędzi, których można użyć w diagnozowaniu ADHD, a, które dadzą nam ogłęd psychologicznej, emocjonalnej i behawioralnej kondycji ucznia:

- Kwestionariusz Swan;
- Kwestionariusz Conners;
- Skala EDAH;
- Barrage Toulouse Pieront (ewaluacja koncentracji);
- Figura Reya (ewaluacja pamięci).

Bibliografia:

Klasyfikacja ICD-10

DSM-V Manual de Diagnóstico de Estatística das Perturbações Mentais.

Parker, H. (2013). *Desordem por Défice de atenção e hiperatividade*. (2. edycja). Porto: Porto Editora.

Lopes, J. & Rutherford, R., (2031). *Problemas de comportamento na sala de aula - identificação, avaliação e modificação* (3^a ed.). Porto: Porto Editora.

Rafael Bautista (koord.) (2007). *Necessidades Educativas Especiais*. (2. edycja). Lisboa: Dinalivro.

Prezentacja metodologii (opis aktywności)

„Nauczyciel lepiej zna ucznia i powinien odgrywać istotną rolę w identyfikacji specjalnych potrzeb edukacyjnych” (Rafael Bautista, 2007). Lopes i Rutherford wyróżniają 6 metod prowadzących do przemian niepokojących zachowań:

1. Wzmocnienie społeczne
2. Przewyciężanie ograniczeń
3. Umowy behawioralne
4. Systemy zaufania
5. Pozytywne nauczanie
6. „Samostanowienie” (Lopes i Rutherford, 2011, s. 81).

Autorzy udzielają również wskazówek, które w ich opinii mogą wesprzeć wzmocnienie, jak np.:

- Ignorowanie niewłaściwych zachowań;
- Stosowanie wzmocnienia pozytywnego bezpośrednio po danym zachowaniu;
- Indywidualizacja wzmocnienia, wymagająca bacznej obserwacji dziecka w różnych interakcjach;
- Systematyczne powtarzanie pierwotnego wzmocnienia;
- Wspieranie wysiłku ucznia w dążeniu do zamierzonego zachowania, a po jego osiągnięciu – sporadyczne stosowanie wzmocnienia;
- Utrzymanie ucznia z dala od źródeł dekoncentracji.

Rozwijane umiejętności

- Komunikacja w języku ojczystym;
- Umiejętności społeczne i obywatelskie;
- Umiejętności organizacji pracy;
- Ćwiczenie koncentracji i pamięci

Ewaluacja:

Ewaluacja odbywa się w oparciu o:

- Komunikowanie myśli, refleksji i emocji ustnie, jak i pisemnie
- Interakcję w grupie uczniów – wkład w pracę grupy i wyciągnięte nauki
- Skupienie uwagi na pracy indywidualnej i grupowej
- Poprawienie pewności siebie i koncentracji.